

Merknadshefte

– planoppstart og offentlig ettersyn av forslag til planprogram

Plannavn :
**Kommunedelplan Birkeland, Liland,
Ådland og Espeland (KDP BLÅE)**

Arealplan-ID: 61020000

Saksnummer: PLAN-2022/20433

Utarbeidet av: Plan- og bygningsetaten

Sist revidert: 20.06.2025

**BERGEN
KOMMUNE**

Leseveiledning

Alle innspill er oppsummert i dette heftet. Innspillene er sortert i to tabeller, og hvert innspill er oppsummert av plan- og bygningsetaten. I kolonnen lengst til høyre i tabellene har fagetaten (PBE) kommentert hvordan innspillet følges opp.

Les gjerne innspillene i sin helhet ved å trykke på lenke i kolonnen avsender. Da kommer du til hoveddokumentet for innspillet. Alle filer knyttet til et dokument kan du finne under det aktuelle dokumentnummeret via lenke til saksinnsyn her: [Bergen kommune - Innsyn plan og byggesak](#) .

Merknadsskjema følger saken videre, og merknader som gjelder planarbeidet vil bli svart ut når planforslag skal på høring og offentlig ettersyn.

Innsendte merknader

Her kan du klikke på navn og komme direkte til avsender i skjema:

Hallstein Aadland	Cecilia og Steffen Kongsmark	
Irene Fosse Aadland	Blomsterdalen Bolig	Bane NOR
Knut Magne Skaar	Espeland Vel v/John Edward Berge	Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap
Andreas Polster og Bodil Edland	Inger Helene Birkeland	Norges vassdrags- og energidirektorat
Marit og Rolf Bjerkan	Forum for natur og friluftsliv Hordaland	Bergen kirkelige fellesråd
Rønnaug og Trygve Victor Torsteinsen	Måkestadkonsernet	BIR infrastruktur AS
Astrid Økland og Stian Simonsen	Ellen-Anne Brunstad	Bergen kommune – Helsevernenheten
Kesko Eiendom	Rebus Vest AS	Statsforvalteren i Vestland
Trond Hermansen	Storesåta Veilag	Bergen kommune - Seksjon for næring og landbruk
Rønnaug og Trygve Victor Torsteinsen	Zurhaar AS	Bergen kommune – Bymiljøetaten
JM Norge	Jostein Aadland	Statens vegvesen
Tone og Trygve Birkeland	ByBo	Bergen kommune – Byantikvaren
Inge Vidar Flesland	Jane Carense Røskeland og Remi Christian Hansen	Vestland fylkeskommune
Knut Bertin Birkeland	Blomsterdalen senter	Avinor
Elisabeth Aadland Vaagsbø	Sweco	
Yngve Aadland Vaagsbø	Idrettslaget Gneist	
Bodil Wergeland og Erik M. Hansen		

Merknader og innspill fra private

Merknader og innspill fra private (innbyggere, grunneiere, utbyggere, næringsdrivende, frivillige lag og organisasjoner)			
Dok.nr	Avsender	Oppsummering av innspill	Plan- og bygningsetatens kommentar
21	Hallstein Aadland gbnr 112/5,14,30 Lenke innspill	Grunneier ønsker endring av arealformål LNF på deler av eiendommene 112/5,14 og 30 til boligformål, og deler til næring, forretning, tjenesteyting og turistformål. Innspillet viser til at støy var begrunnelse for at det ikke ble boligområde i gjeldende plan. Nye støyrapporter viser at det nå kun er vegstøy som krever tiltak.	<u>Til planarbeidet</u> Eiendommene inngår i et større sammenhengende LNF-område. Nasjonale retningslinjer og mål om å redusere nedbygging av LNF-områder skal legges til grunn ved all arealplanlegging. Det skal i planarbeidet gjennomføres en konsekvensutredning (KU) som grunnlag for vurderinger av eventuelle endringer i arealformål. Innspillet tas med i denne vurderingen.
22	Irene Fosse Aadland gbnr 112/8 Lenke innspill	Grunneier ønsker at det åpnes for bebyggelse på eiendommen 112/8. Tomten ble fradelt til boligformål i 1915, og grenser inntil eksisterende boliger. Hjeltestadveien er utbedret med gang- og sykkelveg, og vann- og avløpsledninger. Det trengs også flere familieboliger i Bergen.	<u>Til planarbeidet</u> Eiendommen inngår i et større sammenhengende LNF-område. Nasjonale retningslinjer og mål om å redusere nedbygging av LNF-områder skal legges til grunn ved all arealplanlegging. Det skal i planarbeidet gjennomføres en konsekvensutredning (KU) som grunnlag for vurderinger av eventuelle endringer i arealformål. Innspillet tas med i denne vurderingen.
23	Knut Magne Skaar Storesåta 20 Lenke innspill	Det har vært stor økning i trafikk de siste 20 årene, og det gir problemer med trafiksikkerhet og støy. Dette skyldes i stor grad utbygging av næringsområdene på Lønningsflaten og på Espehaugen. Trafikken burde ledes via Flyplassvegen. Viser til Tine som et godt eksempel.	<u>Til planarbeidet</u> Innspillet tas med til videre arbeid med vegsystemet i planområdet. Trafikkanalyse Ytrebygda fra 2021 er et viktig grunnlag i dette arbeid.
26	Andreas Polster og Bodil Edland gbnr 107/459 Lenke innspill	Området rundt Wichneborgen, Villa Wichne, "Biologen" og naturområdene sør for Espelandsvegen er et viktig kulturhistorisk landskap som bør sikres mot fremtidig utbygging ved å avsette området til LNF. Området er også viktig for naturmangfoldet. Boligtomten til Wichneborgen ønskes avsatt til boligformål i samsvar med dagens bruk. Viser til likebehandling til andre boliger i området.	<u>Til planarbeidet</u> Boligeiendommen er stor og er del av et sammenhengende LNF-område ned mot sjøen, og er en viktig del av et verdifullt kulturmiljø. Eiendommen ligger også i rød støysone. Nasjonale retningslinjer og mål om å redusere nedbygging av LNF-områder skal legges til grunn ved all arealplanlegging. Det skal i planarbeidet gjennomføres en konsekvensutredning (KU) som grunnlag for vurderinger av eventuelle endringer i arealformål. Innspillet tas med i denne vurderingen.

27	Marit og Rolf Bjerkan - gbnr 107/457 Lenke innspill	Espeland er som grend gitt hensynsone for bevaring av kulturmiljø. Området ønskes bevart som LNF-område og for landskap, landbruk og kulturmiljø. Det vises til Bergen kommunes «Utfyllende informasjon om hensynssoner for bevaring kulturmiljø» der Espelandsbygden er spesielt nevnt, kalt nr. 32 Lønninghavn. Dette omhandler husmannsplassen Lønningshavn, Espeland biologiske stasjon, naustmiljøet på Espeland og tilgrensede øyer og skjærgårdsområdet, og Wichneborgen & Villa Wichne. Området representerer stor tidsdybde med gravhauger, kulturminner og uthavner.	<u>Til planarbeidet</u> Innspillet tas med i det videre planarbeidet. Sikring av naturverdier og hensyn til kulturminner og kulturmiljø er tema som vurderes.
28	Rønnaug og Trygve Victor Torsteinsen - Espelandsvegen 107 Lenke innspill	Området mellom næringsområdet i Espehaugen og Espelandsvegen bør endres fra LNF til boligbebyggelse tilsvarende de nærliggende boligområdene B1, B2 og B4. Området består av 18 eneboliger, de fleste bygget før 1970. Området er opparbeidet og privatisert, og det er ingen grøntfaglige grunner for at det skal ligge som LNF i kommuneplanen.	<u>Til planarbeidet</u> Boligeiendommene mellom Espelandsvegen og industriområdet I/L3 er store og består både av opparbeidede hager og skog. Deler av området har verdiklasse middel for jordbruksareal. Nasjonale retningslinjer og mål om å redusere nedbygging av LNF-områder skal legges til grunn ved all arealplanlegging. Det skal i planarbeidet gjennomføres en konsekvensutredning (KU) som grunnlag for vurderinger av eventuelle endringer i arealformål. Innspillet tas med i denne vurderingen.
29	Astrid Økland og Stian Simonsen - Espelandsvegen 234 Lenke innspill	Kommunen oppfordres til å: 1. Opprettholde LNF-status på Espeland for å sikre naturmangfold, friluftsliv og gode oppvekstvilkår. 2. Bevare og vedlikeholde kulturminner, med særlig fokus på Wichneanlegget, for å sikre vår felles kulturarv. 3. Iverksette tiltak for å begrense trafikkøkning på Espelandsvegen for å sikre trafikk sikkerhet og redusere miljøbelastning.	<u>Til planarbeidet</u> Innspillet tas med i det videre arbeidet. Naturverdier, friluftsliv, kulturminner og kulturmiljø, og vegsystem er tema som vurderes.
30	Kesko Eiendom Bergen AS v/Anders Solheim - gbnr 116/5	Gjelder endring fra LNF til arealkrevende næring på deler av 116/5.	Innspillet ligger utenfor planområder for KDP BLÅE, og behandles derfor i PLAN-2024/17461 (KPA 2027), dok.nr 24.
31	Trond Hermansen - gbnr 107/310 Lenke innspill	Ønsker at naust legges inn i plankartet på eiendommen 107/310 i samsvar med vedtak i sak 201919291.	<u>Til planarbeidet</u> Innspillet tas med til vurdering i det videre planarbeidet.

32	Rønnaug og Trygve Victor Torsteinsen - Espelandsvegen 107 Lenke innspill	Viktig å videreføre LNF-status på områdene sør for Espelandsvegen, både av hensyn til jordbruk og rekreasjon. Områdene er angitt med hensynssone landbruk, og § 37.1 viser til at LNF-grensen vernes i et langsiktig (100 års) perspektiv. Det er også store naturverdier med 31 registrerte naturtyper i området. Friluftsområdet Ådlandsmarka og Storhaugen er viktig.	<u>Til planarbeidet</u> Innspillet tas med i det videre planarbeidet, og vurderinger av naturverdier og friluftsliv.
33	JM Norge, Region Vest v/Vill Plan gbnr 114/5,186 Lenke innspill	Ved innlemmelse av S3 i ny KPA: - Viktig å videreføre intensjoner og ambisjoner for sentrumsområdene - Legge til rette for samordnede private detaljreguleringer. Unngå krav om områderegulering. - Områdets infrastruktur må revurderes og ses i sammenheng med oppdatert mobilitets-/trafikkgrunnlag for området	<u>Til planarbeidet</u> Innspillet tas med i det videre planarbeidet med vurdering av arealformål, byggesoner, infrastruktur og bestemmelser i planforslaget.
35	Tone og Trygve Birkeland gbnr 112/64 Lenke innspill	Grunneierne ønsker å opprettholde eiendommens utnyttelse på 200 %. De er positive til større boligutbygging i tilgrensende områder. Hele området øst for Hjeltestadveien er egnet for utbygging. Her er svært solrikt, god vegutløsning og trafikksikkerhet. Det er også god bussforbindelse til Birkelandsskiftet, og god kapasitet på skoler og i barnehager	<u>Til planarbeidet</u> Eiendommen inngår i søndre del av felt B5. Innspillet tas med i det videre arbeidet med vurdering av arealformål og bestemmelser i planforslaget.
36	Inge Vidar Flesland Storesåta 37 Lenke innspill	Trafikkmengden rundt Blomsterdalen har økt betydelig de siste årene. Det resulterer i mye støy og farlige trafikkforhold. Beboere føler de ikke blir hørt av kommunen i forhold til støy og farlige trafikkforhold. De ønsker tungtrafikk fra Espehaugen, Flesland og Lønningsområdet ledet via Flyplassveien. De ønsker også planer for fremtidige grøntområder.	<u>Til planarbeidet</u> Innspillet tas med i det videre arbeidet med vurdering av vegsystem, arealbruk og bestemmelser i planforslaget.
37	Knut Bertin Birkeland Lenke innspill	Målet er å bevare Blomsterdalen som lokalsenter, og å fjerne næringstrafikk fra boligområder og lokalsenter. Da må Fleslandsvegen stenges for å lede næringstrafikk bort fra Ytrebygdsvegen. Å finne en tilfredsstillende vegløsning, og ha en plan for finansiering er en politisk prioritering. Birkelandskrysset i Flyplassvegen er en flaskehals, og det er behov for økt kapasitet for å håndtere fremtidig nærings- og boligutvikling. Forslag til løsning: 1. Ny veilenke i kulvert mellom Skageveien og rundkjøring i Blomsterdalen. 2. Planfritt Birkelandskryss og Ringveg Vest trinn 3 ligger ikke inne i Nasjonal Transportplan, og dermed minst 20 år frem i tid. 3. Som midlertidig løsning foreslås å utvide dagens rundkjøring 4. Anlegge en midlertidig omkjøringsveg rundt Telenor-bygget.	<u>Til planarbeidet</u> Innspillet tas med i det videre arbeidet med vurdering av vegsystemet. Trafikkanalyse Ytrebygda fra 2021 er et viktig grunnlag i dette arbeid.
40	Elisabeth Aadland Vaagsbø Lenke innspill	Områder avsatt til «framtidig friområde F5» på land, og «framtidig friluftsområde FS5» i sjø, samt «turveg trasè» bes fjernet og tilbakeført til rent LNF-område (gjelder eiendommen gbnr 101/1). I området er det plantefelt som må få vokse. Det er rikt dyre- og planteliv på land og i sjøen	<u>Til planarbeidet</u> Innspillet tas med i det videre planarbeidet og vurdering av arealformål og hensynssoner.

		– begge inkludert truede dyre- og naturtyper, som må ivaretas, uten innblanding. Det kan nevnes hjortetråkk, gjøk, hønhauk, ørn, ål, tykkleppet multe, ørret osv. Foreslår å fjerne boligfelt B5. Utbygging vil skape negativ effekt på dyre- og plantelivet, og forårsake store forurensinger i sjøen etter avrenninger. Det er også langt fra offentlig transport, og vil skape mer biltrafikk. Flystøy i området må kartlegges ny. B5 og LNF-området er mer utsatt for støy nå enn for 5-10 år siden. Flystøysone må oppdateres.	Eiendommen gbnr 101/1 inngår i et større sammenhengende LNF-område. Planarbeidet må avveie hensyn til landbruk, natur og friluftsliv i dette området.
42	Yngve Aadland Vaagsbø gbnr 101/1 Lenke innspill	Ber om at følgende områder på eiendommen 101/1 blir tilbakeført til LNF: - «framtidig friområde F5» på land - «framtidig friluftsområde FS5» i sjø - «turveg trasè» over eiendommen Eiendommen er i drift med skogbruk, og ønsker at den opprettholdes som det. Det er også et rikt dyreliv i området.	<u>Til planarbeidet</u> Innspillet tas med i det videre planarbeidet og vurdering av arealformål. Eiendommen gbnr 101/1 inngår i et større sammenhengende LNF-område. Planarbeidet må avveie hensyn til landbruk, natur og friluftsliv i dette området.
43	Bodil Wergeland og Erik M. Hansen Lenke innspill	- Det er av stor betydning at LNF-områdene på Espeland opprettholdes. Det er et viktig viltområde, har verdifulle jord- og skogbruksareal, og viktige kulturlandskap og kulturmiljø. - Espelandsvegen er ikke egnet for økt trafikk med tanke på veiens forfatning og hensyn til trafikksikkerhet for barn og unge. - Kulturminner som Wichneanlegget må vernes. - Det må sikres sti for offentlig ferdsel fra Biologen og sørover mot Mynteviken - Ber om endring i arealformål fra LNF til bolig for deres boligeiendom Espelandsvegen 262 (107/90). - Ber om at det legges til rette for fradeling av areal med avtalt evigvarende bruksrett fra 107/90 og ned til sjøen, men uten bruksendring.	<u>Til planarbeidet</u> Innspillet tas med i det videre arbeidet med vurdering av arealformål, naturverdier, friluftsliv, kulturminner og kulturmiljø, vegsystem og bestemmelser ved innarbeiding i KPA.
44 og 45	Cecilia og Steffen Kongsmark Lenke innspill	Trafikken gjennom Blomsterdalen (Ytrebygdsvegen) må reduseres. Den har i dag en ÅDT på 12 000 biler. Mer trafikk bør ledes via Flyplassvegen. Det vil ha stor betydning for trafikksikkerheten og støynivået i området. Storesåta ønskes ikke avsatt til fortettingssone, men forbli et eneboligområde. Det er viktig at kommunen sørger for en mer helhetlig og bærekraftig utvikling i området. Turmuligheter langs sjøen og i nærliggende skogsområder bør utvikles.	<u>Til planarbeidet</u> Innspillene tas med i det videre planarbeidet med vurdering av vegsystem, arealformål, friluftsliv og bestemmelser.

46	Blomsterdalen Bolig v/Harris advokatfirma gbnr 114/5 Lenke innspill	Gjelder gbnr 114/5 i felt T//B. Blomsterdalen bolig AS anmoder om en ren kartteknisk inkorporering, med innføring av soneinndeling. Dette vil: - Avhjelpe tolkningsutfordringer ved manglende soneinndeling i KDP - Unngå at det åpnes for omkamper på løsningene som ble akseptert av departementet i 2019, jf pbl. § 5-5 - Unngå forsinkelse av detaljregulering/utbygging av uproblematisk felt - Bidra til oppfyllelse av målene i samfunnsdelen og behovet for rask boligutbygging Hovedpunkter fra begrunnelsen: - Stabilitet i vedtatte planer for å kunne investere i eiendom. - Bybanestoppet på Birkeland godt grunnlag for videreutvikling av området. - Rekkefølgekrav og gjennomføring av vegløsninger, samt hensyn til matjord, natur og klimagassutslipp vil avklares ved detaljreguleringer som for øvrige deler av KPA. Planhistorikken til felt T//B er presentert i innspillet i punkt 2 og 3.	<u>Til planarbeidet</u> Innspillene tas med i det videre arbeidet med vurdering av arealformål og bestemmelser i planforslaget. <u>Til orientering:</u> Rettelse mottatt fra Blomsterdalen Bolig AS (Obus – Constructa), dok.nr 70: <i>Vi er blitt oppmerksom på at det sendt inn høringsinnspill: Høring - KPA BLÅE Innspill fra Birkeland Obos-Constructa.</i> <i>På vegne av Obos – Constructa presiseres at høringsinnspillet er sendt inn fra privatperson Knut Birkeland på eget initiativ som grunneier av G/Bnr 114/5</i>
49	Espeland Vel v/John Edward Berge Lenke innspill	Espeland Vel oppfordrer kommunen til å: 1. Opprettholde LNF-status på Espeland for å sikre naturmangfold, friluftsliv og gode oppvekstvilkår. Det må ikke omdisponeres ytterligere LNF-områder til andre formål, heller se på muligheter for å erstatte tapte LNF-områder. 2. Bevare og vedlikeholde kulturminner, med særlig fokus på Wichneanlegget, for å sikre vår felles kulturarv. 3. Iverksette tiltak for å begrense trafikkøkning på Espelandsveien for å sikre trafiksikkerhet og redusere miljøbelastning.	<u>Til planarbeidet</u> Innspillet tas med i det videre arbeidet med vurdering av arealformål, jordvern, naturverdier, friluftsliv, kulturminner og kulturmiljø, vegsystem og bestemmelser ved innarbeiding i KPA.
52	Inger Helene Birkeland gbnr 107/212 Lenke innspill	Grunneier ønsker ikke mer industriutbygging, og mener at felt I/L2 må tilbakeføres til LNF. Hovedpunkter i begrunnelse for endring: - Støy - Hensyn til natur - Estetikk - Tilgjengelighet for offentligheten - Trafiksikkerhet - Barn og unges behov	Tas til orientering. Anførte hovedpunkter er behandlet i reguleringsplan for felt I/L2, arealplan-ID 65930000. Viser til bystyrets sak 211/22 (lenke), vedtatt 18.juni 2025.
53	Forum for natur og friluftsliv Hordaland Lenke innspill	Store deler av KDP BLÅE ligger på rik kulturmark med stort potensial for artsrik natur og rødlistede arter. Ved innarbeiding av planområdet i KPA 2027 må store arealer omgjøres fra næring og bolig til LNF.	<u>Til planarbeidet</u> Det skal gjennomføres konsekvensutredning (KU) som grunnlag for vurderinger av eventuelle endringer i arealformål ved innarbeiding i KPA.

54	Måkestadkonsernet v/Garmann, Mitchell & co Advokatfirma AS Lenke til innspill	På eiendommene gbnr 110/70 og 72 drives det i dag parkeringsvirksomhet for reisende ved Bergen Lufthavn. Området er regulert til industri og lager (I/L3). Måkestad har drevet parkering på midlertidige dispensasjoner siden 2010. De er i prosess med regulering av eiendommene (arealplanID 63430000), og ønsker å føre opp et nytt parkeringshus. Avinor har innsigelse til planen da det forutsetter at antall parkeringsplasser innenfor lufthavnen må reduseres tilsvarende. Det vises til krav om samlet vurdering av parkering for reisende i bestemmelser til reguleringsplan for Bergen Lufthavn (arealplan-ID 61710000). Statsforvalteren har ikke avskåret innsigelsen, og viser til at antall p-plasser knyttet til flyplassen må tas betydelig ned. Måkestad anmoder om at politikerne i Bergen gjør grep for at det kan legges til rette for at private aktører kan tilby parkeringsplasser i konkurranse med Avinor på permanent basis. De ønsker å føre opp et nytt parkeringshus, men er avhengig av forutsigbarhet for å investere og konkurrere videre med Avinor.	Tas til orientering. Forslag til endret arealbruk på eiendommene avklares i pågående planarbeid, sak 2022/20481, og tas derfor ikke til vurdering i planarbeidet med innarbeiding av KDP BLÅE i KPA.
55	Ellen-Anne Brunstad Lenke til innspill	Arealformål i KDP BLÅE med næringsformål nord for Espelandsvegen og bolig- og LNF-område sør for Espelandsvegen er viktig blir videreført. LNF-området har et rikt dyre- og fugleliv i kombinasjon med gårdsdrift og dyrket mark, utmark med myr og skog, samt sjølinje. Området er mye brukt til tur og rekreasjon både av bygdefolk og tilreisende. Espegrend bør tas vare på i sin nåværende form.	<u>Til planarbeidet</u> Innspillet tas med i det videre arbeidet med vurdering av arealformål og bestemmelser i planforslaget.
56	Rebus Vest AS v/ Vill Plan Lenke innspill	Rebus Vest AS ønsker å etablere dagligvarebutikk på eiendommen 112/5 ved Hjeltestadvegen. Området er avsatt til LNF-formål. Planinitiativ innsendt i januar er avvist av plan- og bygningsetaten. Forslagsstiller ber om at arealet avsettes til næringsbebyggelse i KPA 2027 med henvisning til mål for planarbeidet om mer næringsutvikling, og at det er underdekning på dagligvarebutikker i området. Landbruksområdet vurderes å ha lav verdi da det i stor grad består av fyllmasser etter bygging av gang- og sykkelveg langs Hjeltestadvegen.	<u>Til planarbeidet</u> Eiendommen inngår i et større sammenhengende LNF-område. Nasjonale retningslinjer og mål om å redusere nedbygging av LNF-områder skal legges til grunn ved all arealplanlegging. Det skal i planarbeidet gjennomføres en konsekvensutredning (KU) som grunnlag for vurderinger av eventuelle endringer i arealformål. Innspillet tas med i denne vurderingen.
58	Storesåta Veilag v/Gudrun Søreng Lenke til innspill	Økt trafikk på Ytrebygdsvegen medfører store forsinkelser ved utkjøring fra Storesåta. Ytrebygdsvegen har også høy andel tungtrafikk. Sammen med økt trafikk også på Lilandsvegen medfører det at skoleveien til Liland skole er blitt utrygg. Veilaget anmoder om at det i planarbeidet spesielt fokuseres på	<u>Til planarbeidet</u> Innspillet tas med i det videre arbeidet med vurdering av vegsystem og bestemmelser i planforslaget.

		trafikkdempende tiltak, og at tungtrafikk går langs Flyplassvegen og ikke gjennom Blomsterdalen. Det anmodes også om at kommuneplanen regulerer en snarvei mellom Storesåta og Lilandsvegen som korter ned strekningen til skole og kjøpesenter. Dette for å sikre at fremtidige utbyggere er kjent med krav om opparbeiding.	
60	Zurhaar AS v/Rune Birkeland Lenke innspill	Hovedeiendommen gbnr 114/334, «Telenor-eiendommen», er i KDP BLÅE avsatt til industri, kontor og lager IKL2. De tre andre, gbnr 114/351 og 336, er avsatt til sentrumsformål S3. Zurhaar ber om at alle eiendommene gis samme arealbruksformål - næringsbebyggelse uten begrensninger av næringstype. Arealstudier viser at eiendommen kan bebygges med ytterligere 20 000 m².	<u>Til planarbeidet</u> Innspillet tas med i det videre arbeidet med vurdering av arealformål og bestemmelser i planforslaget.
61	Jostein Aadland gbnr 112/324 Lenke innspill	Karttekniske oppdateringer av plankart bør også inneholde justering av urimelige og lite forståelige "planstreker". LNF-område er vilkårlig avsatt mellom hus, og for deres eiendom gjelder det allerede fradelt boligeiendom 112/324. En oppdatering av tilsvarende urimelige utslag i plankartet vil bidra til ønsket om flere boliger og fortetting i områder som allerede har eneboligbebyggelse.	<u>Til planarbeidet</u> Del av eiendommen som er avsatt til grønnstruktur i KDP BLÅE ligger i rød støysone (flystøy) Det skal i planarbeidet gjennomføres en konsekvensutredning (KU) som grunnlag for vurderinger av eventuelle endringer i arealformål. Oppdaterte beregninger av flystøy legges til grunn. Innspill om endret arealbruk tas med i denne vurderingen.
62	ByBo Lenke innspill	<u>Oppsummering av merknaden som gjelder KDP BLÅE:</u> ByBo mener at en oppheving av KDP BLÅE og innlemming i KPA ikke er tilstrekkelig gjennomtenkt. Konsekvensene av en fullstendig endring av KDP BLÅE er ikke adressert, og avgjørelsen er tatt på sviktende grunnlag. Planene har levd side om side i mange år uten juridiske eller praktiske utfordringer. Å endre hele fundamentet for planen med plankart, bestemmelser og planbeskrivelse kan medføre større utfordringer for utvikling av området enn tiltenkt. Det vil også kunne forsinke og komplisere hovedmålet for KPA om forenkling. ByBo har siden 2010 arbeidet med reguleringsplan for del av felt B5, Zero Village Bergen. De ser frem til en endelig avklaring rundt kommunens holdning til og plan for utvikling av området Birkeland, Liland, Ådland og Espeland.	<u>Til planprogrammet:</u> Det er ikke hensikten å endre grepene i KDP BLÅE fullstendig når den skal innarbeides i KPA. Men gjeldende plan har vært svært krevende å gjennomføre, særlig på grunn av tunge rekkefølgekrav til vegløsninger. Dette er ett av temaene i det videre planarbeidet. Det skal gjennomføres konsekvensutredning (KU) som grunnlag for vurderinger av eventuelle endringer i arealformål.
63	Jane Carense Røskeland og Remi Christian Hansen Lenke innspill	Gjelder eiendommen gbnr 107/28. Innspillet fokuserer på den planlagte offentlige tilgjengelige turveien langs sjøen mellom Espeland kai og Notatangen, samt etablering av friområde og badeplass samme sted.	<u>Til planarbeidet</u> Innspillet tas med i det videre arbeidet med vurdering av arealformål og bestemmelser i planforslaget. Hensyn til kulturminner og naturverdier er viktige tema.

		Planlagt offentlig turvei mellom Espeland kai og Notatangen er vanskelig å gjennomføre uten større inngrep i terreng og sjø. Det er heller ikke behov for den da den opprinnelig var tiltenkt for et mye større område inn i Mynteviken. For friområde på Notatangen (F2) vises det til kulturminner og truede dyrearter som finnes på holmen. Ved økt allmenn ferdsel vil kulturminner kunne bli forringet. Det er også viktig å beskytte hekkeplasser til fugler. Friområde med badeplass er opparbeidet i Lønningshavn/Mariholmen og har kapasitet til flere besøkende. Det vil være mer kostnadseffektivt og mindre inngripende å eventuelt utvide og oppgradere dette området. Espelandsvegen har maksimalt utnyttet kapasitet, og er i dårlig forfatning. Et offentlig friområde på 107/28 vil medføre økt trafikk, og det er heller ikke tiltenkt parkeringsplasser i området. Kollektivtilbudet i helger er bortimot ikke-eksisterende.	
64	Blomsterdalen senter v/OPUS Lenke innspill	Hovedpunkter i innspillet 1. Opprettholde kjørbare tilkomst til Blomsterdalen senter, eiendom 113/136. Ytrebygdsvegen mellom S1 og S2 er i plankart vist som gang-/sykkelveg, og i bestemmelsene regulert til miljøgate. Merknadsstiller ønsker miljøgate. 2. Videreføre sentrumsformål (S1) i KPA. Avgrensning av sentrumsformål i KDP BLÅE er i tråd med prinsippene i KPA. 3. Utnyttelse. Det må legges opp til høy utnyttelsesgrad for S-områder, i tråd med nye statlige planretningslinjer. Bestemmelser om utnyttelse i KDP BLÅE bes videreført i KPA. 4. Prosess (§ 21.3). Krav til strategisk planprogram for S1-S3 før vedtak av reguleringsplan hindrer utvikling og forsinker prosessene. Merknadsstiller anbefaler at kravet bortfaller.	<u>Til planarbeidet</u> Innspillet tas med i det videre arbeidet med vurdering av arealformål og bestemmelser i planforslaget.
66	Sweco Lenke innspill	Støybestemmelsene beskrives som «vanskelige» og man ønsker å forenkle disse, samtidig som støyretningslinjen T-1442 (Miljødirektoratet) og tilhørende veileder M-2061 er tydelige på at bestemmelser til kommuneplan må være konkrete og avklare arealbruk i støysonene tydelig. Kommentarer til bestemmelser i KDP BLÅE som gjelder flystøy: § 10 uteoppholdsareal - kan innlemmes uten problemer i KPA § 13 støy - det er problematisk at bestemmelsen viser til en bestemt tidshorisont. Ny KPA 2027 bør ikke låses til en bestemt prognose, men legge til grunn siste tilgjengelig beregninger. §13.1 - kan innlemmes i KPA. Gjør oppmerksom på at innglasset uteareal ikke teller som uteoppholdsareal iht TEK17. Krav til felles uteareal i	<u>Til planarbeidet</u> Innspillet tas med i det videre arbeidet med bestemmelser til KPA.

		flystøysonene må tilpasses praktisk oppnåelige størrelser, og det er derfor aktuelt å beholde egne krav innenfor planområdet. §13.2 - kan innlemmes i KPA, men uten henvisning til KPA 2010. §13.3 - må justeres. Avviker noe både fra KPA2018 og gjeldende T1442. Veiledningspunkt om utforming og plassering av bebyggelse er unødvendig. § 19 - henvisning til KPA for eksisterende boligbebyggelse er det vanskelig å kommentere uten å vite hva som blir stående i KPA. Forbud mot nye boenheter i råd flystøysone kan videreføres, evt suppleres med hva som gjelder for annen støyfølsom bebyggelse.	
68	Idrettslaget Gneist Lenke innspill	Som et idrettslag i en bydel i hurtig vekst er det viktig å legge til rette for fremtidige idrettsanlegg og et voksende kapasitetsbehov. KDP BLÅE har satt av arealer til idrettsanlegg i område I2 på nordsiden av Lilandsvegen. Området har vært omtalt som Norges mest karbonrike myrområde og vi er i tvil om et idrettsanlegg lar seg realisere på området, også av økonomiske hensyn. Gneist har i dag baner og administrasjonsbygg på Lønningsflaten på områder som i hovedsak er avsatt til industri og lager (I/L5). Idrettslaget ønsker å bli værende der de er, og kunne videreutvikle anleggene for flere disipliner sammen med avsatt idrettsområde I1 i direkte tilknytning til eksisterende anlegg. De stiller også spørsmål ved plassering av I/L5 så tett på Liland skole og barnehager. Mange virksomhet som etter intensjonen skulle flyttes til Lilandsjordet nord har i dag havnet på Kokstad. Det bør gjøres en vurdering av det totale behovet for næringsareal i området under ett, og mulige omdisponeringer av arealformål. Det bør gjøres utredninger av tema klimaavtrykk, natur, og barn og unges interesser som premissgivende for omdisponering av arealer.	<u>Til planarbeidet</u> Innspillet tas med i det videre arbeidet med vurdering av arealformål ved innarbeiding i KPA.

Merknader og innspill fra offentlige høringsinstanser

Merknader og innspill fra offentlige høringsinstanser (<i>statlige, regionale og kommunale aktører og faginstanser</i>)			
Dok.nr	Avsender	Oppsummering av innspill	Plan- og bygningsetatens kommentar
17	Bane NOR Lenke innspill	Ingen merknader	Ingen kommentar
18	Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap – DSB Lenke innspill	Automatisk/generell tilbakemelding. Det er Statsforvalteren som skal følge opp at hensynet til samfunnssikkerhet er ivaretatt i plansaker.	Ingen kommentar
19	Norges vassdrags- og energidirektorat - NVE Lenke innspill	<u>Til planprogram:</u> NVE forutsetter at forholdet til naturfare som flom, skred og overvannshåndtering samt forholdet til klimatilpasning inngår som utredningstema så langt dette er relevant for saken. <u>Til planoppstart:</u> NVE anser grepet med samkjøring med KPA som ressursbesparende og fornuftig.	<u>Til planprogram:</u> ROS-analysen skal vurdere tema naturfarer og konsekvenser av klimaendringer. Analysen vil gi innspill til revidering av bestemmelser og hensynssoner i KPA. Naturfare er lagt inn som aktuelt tema for KU innenfor planområdet KDP BLÅE for vurdering av endringer av arealformål i gjeldende plan. <u>Til planoppstart</u> Tatt til orientering.
24 og 41	Bergen kirkelige fellesråd (BKF) Lenke innspill	<i>Dok nr 24 gjelder KDP BLÅE, og dok nr 41 gjelder både KPA og KDP BLÅE. Oppsummeringen slår sammen begge.</i> Avsatt areal til gravplass/grav- og urnelund må opprettholdes. Det må sikres areal for fremtidige behov i bydelen. Arealet er for BKF også aktuelt og egnet for et fremtidig krematorium.	<u>Til planarbeidet</u> Innspillet tas med i det videre arbeidet med vurdering av arealformål og bestemmelser i planforslaget.
34	UiB - Universitetet i Bergen, Eiendomsavdelingen Lenke innspill	Gjelder gbnr 107/7 og 296. Espengrend har siden 1957 vært drevet av Universitetet i Bergen som en marinbiologisk stasjon. Stasjonen er en del av institutt for biovitenskap og omfatter en rekke spesialiserte laboratorier og forskningsinstallasjoner. Anlegget er mye besøkt av forskere fra andre lokasjoner og har overnattingsmuligheter for 36 personer. UiB ønsker å videreutvikle forskningsstasjonen når vann- og avløpsanlegget i Mynteviken er etablert. Arealformål ved innarbeidelse i KPA må sikre at eiendommen kan nyttes til forskning, undervisning og tilknyttet næringsvirksomhet. Tjenesteyting som i KDP BLÅE vurderes hensiktsmessig. Ber om at kaianlegg (i dag LNF) også innlemmes i formål for forskningsstasjonen. Ønsker formål småbåthavn endret til havneområde i sjø.	<u>Til planarbeidet</u> Innspillet tas med i det videre arbeidet med vurdering av arealformål og bestemmelser i planforslaget.

		Dersom det ikke er aktuelt å legge UiB sine arealer som eget formål ber de om at det legges inn et bestemmelsesområde som tydelig skille fra øvrig byggesone.	
38	BIR infrastruktur AS Lenke innspill	BIR AS har følgende eiendommer og eiendomsselskaper innenfor planområdet: - Lønningen Tomteselskap AS - gnr/bnr 110/ 5 - Lønningshaugen 6 AS - gnr/bnr 110/ 93 og 94 - Fleslandsvegen 67 AS - gnr/bnr 107/247 og 110/84 Alle er i det vesentlige regulert i planID 18800000, men med rekkefølgekrav som følger av KDP BLÅE. BIR AS sine eiendomsselskaper er positive til at utvidet utbyggingsformål i KDP BLÅE skal innarbeides i KPA, og mener at dette støtter oppunder behovet for sammenhengende næringsareal i Bergen kommune, samt at arealet tett opp til Flesland lufthavn er lite egnet til andre utbyggingsformål enn næringsformål. I tillegg er arealet for dagens grønnstruktur lite egnet for rekreasjon og naturopplevelser som følge av støy fra flyaktiviteten. BIR AS sine eiendomsselskaper har over lengre tid ønsket å utvide utnyttingsgraden på sine eiendommer, men har på grunn av usikkerhet ikke ønsket å gå i gang med reguleringsplanarbeid på bakgrunn av rekkefølgekrav i KDP BLÅE. BIR sine eiendomsselskaper ber om at problemstillingen med rekkefølgekrav i KDP BLÅE blir belyst i prosessen med innarbeidelse av KDP BLÅE i KPA.	<u>Til planarbeidet</u> Innspillet tas med i det videre arbeidet med vurdering av arealformål og bestemmelser i planforslaget.
39	Bergen kommune – Helsevernheten Lenke innspill	Har ingen innvendinger mot at oppheving og endring av KDP BLÅE inngår i rullering av KPA. <u>Til planprogram:</u> Konsekvensutredningen bør også vurdere virkninger av planen for befolkningens helse og trivsel, luftforurensning, barn og unges oppvekstvilkår, og kriminalitetsforebygging.	<u>Til planprogram:</u> Gjeldende plan legger vi til grunn har vurdert generelle plantema som dekker hensyn til barn og unge, folkehelse og luftforurensning. Ved innarbeiding i KPA er det bestemmelser blant annet om arkitektur og byform, barn og unge, uteoppholdsareal, støy og forurensning. Hvordan ulike plantema er håndtert vil fremkomme av planforslag som skal på høring i 2026.
50	Statsforvalteren i Vestland Lenke innspill	Statlige planretningslinjer etter 2021 er vesentlig for og fører til innstramming av arealbruken i Bergen kommune, og skal legges til grunn ved rullering av KPA og KDP BLÅE. Det gjelder for støy, strandsone, arealbruk og mobilitet, og klima og energi. Statsforvalterens merknader fra 2021 må derfor revideres. I tillegg er det innskjerping fra landbruksdepartementet av mål og retningslinjer for landbruksjord og dyrka mark. Arealbruken i KDP BLÅE er til dels vesentlig i strid med de nye føringene.	<u>Til planoppstart</u> Innspillet tas med i det videre planarbeidet med vurderinger av arealformål, vegsystem og bestemmelser.

		Felt Ådland (B5) ligger utenfor område for fortetting og kompakt utbygging i strategisk plankart. Området består også av partier med myr og skog og andre karbonlagre. Området er eksponert for flystøy, og utfordrer løsninger med tilfredsstillende leke- og uteoppholdsareal. B5 ligger også avsides i forhold til hovedlinje for kollektivtransport og senterstruktur og vil bli bilbasert. Hvis den omfattende boligutbyggingen sør for Blomsterdalen opprettholdes forutsetter statsforvalteren at tiltak for å redusere biltrafikk gjennom senterområdet følges opp, bl.a. ved å anlegge en ny fylkesveglenke mellom Hjeltestadvegen og Fleslandsvegen. Felt T//B har store grøntområder med verdifull dyrkbar jord. Blomsterdalen senterområde har potensiale for videre utbygging på de «grå flatene» og bør derfor realiseres før utbygging på jomfruelig mark som felt T//B. Felt I/L6 er avsatt til næringsområde, men for å følge opp ny nasjonal jordvernstrategi bør arealformål for store deler av området vurderes på nytt. Bergen kommune står for rundt 20 % av omdisponeringen av jordbruksareal i Vestland fylke (avsatt byggeområde, men ikke utbygget). Omdisponeringspotensialet kan vesentlig reduseres ved reduksjon av arealene til I/L6 og T//B. Samtidig kan da noen av de største og beste sammenhengende jordbruksarealene i kommunen opprettholdes.	
51	Bergen kommune - Seksjon for næring og landbruk Lenke innspill	Seksjon næring og landbruk ber om å bli direkte høringspart når planforslag skal på høring. De har ikke innvendinger til oppheving.	Tas til etterretning.
59	Bergen kommune – Bymiljøetaten Lenke innspill	<u>Naturfaglige vurderinger</u> Det er viktig å hindre nedbygging av areal som er viktig for matsikkerhet, klimatilpasning, karbonlagring og naturmangfold. Til utredninger for planarbeidet til KDP BLÅE i 2011-2015 lå det det helt andre forutsetninger til grunn, blant annet i forhold til miljø og klima. De siste 10 årene har det vært dramatiske tap av natur- og friluftslivsområder. Grønnekorridorer er brutt og fragmenter som følge av større infrastrukturprosjekter og annen nedbygging av arealer i Ytrebygda. Lilandsområdet har store naturverdier med nasjonal svært stor forvaltningsinteresse og en økologisk korridor. Krysningpunkt for hjort er den eneste gjenværende grønne passasjen forbi Flesland. <u>Matsikkerhet</u> Å ta vare på det som er igjen av jordbruksjord i Bergen er svært viktig i beredskapsøyemed. Deler av KDP BLÅE inngår i et sammenhengende landbruksområde og jordbruksområde som er kategorisert som noe, middels og stor nasjonal verdi. Det bør settes av større sammenhengende areal til LNF-formål.	<u>Til planarbeidet</u> Innspillene tas med i det videre planarbeidet med vurderinger av arealformål og bestemmelser.

		<u>Karbonlagring</u> BME anbefaler at karbonrik natur som våtmarksareal, myr og skog med høybonitet eller som vokser i organisk jord ikke settes av til utbyggingsformål av hensyn til klimagassutslipp. <u>Klimatilpassing</u> Klimaendringene vil medføre mer nedbør fremover. Derfor er det viktig å unngå å bygge ned areal som tar opp vann. Klimatilpassing bør vektlegges ved fastsetting av arealformål. <u>Trafikksituasjonen</u> Fremtidig infrastruktur og tilhørende rekkefølgekrav er viktig å avklare i KPA 2027, men Bymijøetaten er åpen for å vurdere konkrete løsninger. <u>Utbyggingsavtale og rekkefølgekrav</u> Bergen kommune har inngått en rekke utbyggingsavtaler knyttet til realisering av offentlig infrastruktur, men ingen av tiltakene er per dags dato realisert. Ved vesentlige endringer må kommunen tilbakebetale anleggsbidrag som nå står på fond. Utbyggingsformål som videreføres bør få særskilte rekkefølgebestemmelser i KPA 2027. Om mulig er det også en fordel om planarbeidet omtaler hvordan tiltak er tenkt finansiert, og tidspunkt for realisering.	
65	Statens vegvesen Lenke innspill	Når KDP BLÅE skal oppheves er det viktig å se på det overordna vegsystemet på nytt, og det må vurderes og samordnes med ny arealutvikling i området. Det er naturlig å ta utgangspunkt i trafikkanalyse for Ytrebygda fra 2021, og videreføre denne med nye og oppdaterte forutsetninger. Statens vegvesen har i lengre tid signalisert at Bergen kommune legger opp til en arealbruk og trafikkvekst som gjør det nødvendig å sikre fremtidig etablering av fire kjørefelt og nye kryssløsninger på rv 580 Flyplassvegen mellom Birkelandskrysset og flyplassen. Planarbeid er satt i gang, og det er i samarbeid med kommunen for å få til utbyggingsavtaler der private kan bidra med finansiering av prosjektet. Det er viktig at det blir etablert gode gang- og sykkeltilknytninger til bybanestopp og viktige holdeplasser, og må sikres gjennom planløsninger og rekkefølgekrav. I påvente av ny KPA legger Statens vegvesen til grunn at kommunen vurderer behov for midlertidig forbud mot bygging der det er risiko for at tiltak kan være i strid med aktuelle løsninger i revidert arealplan.	<u>Til planarbeidet</u> Innspillene tas med i det videre planarbeidet med vurderinger av arealformål og bestemmelser.
67	Bergen kommune – Byantikvaren Lenke innspill	Det er i planprogrammet nevnt tema som skal utredes i KU i forbindelse med endringer innenfor planområdet. Kulturlandskap og kulturmiljø bør også være tema som skal utredes. KDP BLÅE omfatter et kulturlandskap med flere historiske strukturer med kulturmiljø knyttet til jordbruksdrift. Om det blir målsendringer eller endringer av bestemmelser i KPA knyttet til denne planen ønsker Byantikvaren å delta i prosessen.	<u>Til planprogrammet:</u> Kulturlandskap og kulturmiljø er lagt til som aktuelt tema ved konsekvensutredning av endret arealbruk.

69	Vestland fylkeskommune Lenke innspill	Fylkeskommunen tar til etterretning at kommunedelplan BLÅE skal opphevast, og er positive til at plangrepet skal reviderast ved innarbeiding i ny KPA. Vi legg til grunn at vurderingar av arealbruk i området vert gjort i lys av dagens krav og retningslinjer og ut frå forventa behov og befolkningsframskrivingar. Vi viser mellom anna til nye statlege planretningslinjer for arealbruk og mobilitet som seier at planlegging skal bygge på eit oppdatert kunnskapsgrunnlag for relevante fagtema og omfatte alternativvurderingar som viser konsekvensar for miljø og samfunn. For konkrete faglege innspel knytt til fylkeskommunen sine sektoransvar, viser vi til vår uttale til planprogram for KPA, datert 31.03.2025 (dok nr 147 sak PLAN-2024/17461). Planfaglege merknader til oppheving og replanlegging av KDP BLÅE: - Samordna areal og transport – nye vurderingar i lys av dagens krav og retningslinjer, og ut frå forventa behov og befolkningsframskriving - Klima og naturmangfald – føringar frå regional plan for klima 2022-2035, konsekvensar for klimagassutslepp og naturmangfald ikkje godt nok utgreidd i 2015 - Vassmiljø må vere med som utgreiingstema - Infrastruktur og veg - gjer merksam på at all infrastruktur som er ein konsekvens av utbygging må finansierast av utbyggjarane. Konsekvensane av oppheving og innlemming i KPA for inngåtte utbyggingsavtalar må vurderast. - Kollektivtransport - nye bustadområde må lokalisast nærast mogleg kollektivterminal - Friluftsliv - kartlegging må oppdaterast. Delområde B5 er i konflikt med friluftsverdiar. Ambisjon om kystturveg frå Lønningen til Langeneset må vurderast vidareført t.d gjennom eit eige temakart for friluftsliv, eller i føresegnene. - Kulturminne og kulturmiljø - kulturlandskapet i området er i stor grad leselege historiske strukturar knytt til bynært jordbruk. Kulturlandskap og kulturmiljø knytt til landbruk bør vere tema i konsekvensutgreiinga.	<u>Til planprogram</u> Kulturlandskap og kulturmiljø er lagt til som aktuelt tema ved konsekvensutredning av endret arealbruk. <u>Til planarbeidet</u> Føringar for planarbeidet er angitt i planprogrammet kap 5. Arealregnskap for Bergen kommune er et nyttig verktøy og kunnskapsgrunnlag for å vurdere planlagt arealbruk i forhold til blant annet karbonlagring, dyrka mark, naturmangfold, friluftsliv og grønnstruktur. Faglige innspill til vurderinger av arealbruk, hensynssoner og bestemmelser tas med i det videre planarbeidet.
71	Avinor Lenke innspill	<i>Uttalelsen gjelder både KPA og KDP BLÅE. Her er oppsummert kommentarer direkte knyttet til oppheving av KDP BLÅE:</i> Lilandshaugen blir fjernet i sin helhet og vegen flyttes østover i ny trase i gjeldende KDP BLÅE. Dette plangrepet må videreføres i revidert KPA. Vi har blitt informert om at planprosessen for fremtidig omlegging av Flyplassvegen inn mot Bergen lufthavn i regi av Statens vegvesen ble stoppet pr. januar 2025. Blant annet er omlegging av Flyplassvegen nødvendig for å gi plass til RESA (hinderfritt stigeområde) for fremtidig østre rullebane.	<u>Til planarbeidet</u> Innspillet tas med i det videre planarbeidet. Viser ellers til våre kommentarer til uttalelse i sak PLAN-2024/17461, dok nr 145.